# Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo

## Recursos e infraestructuras para a docencia dos Tí

El edificio, donde se ubica <?xml:namespace prefix =" st1" ns =" "urn:schemas-microsoft-com:office:smarttags"" />la Facultad de Ciencias Jurídicas y del Trabajo ocupa una superficie de 7.996 m2. Allí, además de las aulas enumeradas existen despachos para profesores, concretamente, 57 despachos.

Otras instalaciones de interés son las siguientes: Biblioteca y Salas de Lectura, Sala de Juicios, Delegación de alumnos, Conexión inalámbrica, Web de la Facultad de Ciencias Jurídicas y del Trabajo, recursos docentes en Red. Como apoyo a la docencia, la Universidad de Vigo ha puesto a disposición de profesorado y alumnado la plataforma FAITIC (http://faitic.uvigo.es/) con recursos en línea destinados a la teleformación, Servicio de reprografía y Cafetería.

## Coordinacion da mobilidade

A coordinación dos programas de  mobilidade Erasmus, Sicue Séneca, Isep realizase pola Prfa. Dna. Regina Ibáñez Paz (Despacho A-206, e-mail ripaz@uvigo.es, tlfno. (00.34).986.813.823 sen perxuicio da labor de orientación e información da ORI.

## Titulacions impartidas no Centro

Neste Centro impártense as seguintes titulacions: Grado en Dereito, Grado en Relacions laborais e Recursos Humans, Licenciatura en Dereito (rama económico-empresarial), Diplomatura en Relacions Laborais, Master en Ordenacion Xurídica do mercado e mailo Master en menores en situación de desprotección e conflito social. A información especifica sobor de cada un atoparase de seguido no seu apartado propio.

E de importancia suliñar que o MASTER EN XESTIÓN E DIRECCION LABORAL ATÓPASE EN SUSPENSION TEMPORAL para el CURSO 2009/2010.

## Outra información

Na páxina http:/www.uvigo.es/alumnado/index.gl.htm a/a alumno/a atopará información de interese sobor asociacions, biblioteca, bolsas, créditos, emprego, mobilidade, premios, outros (actividades extracadémicas e recreativas), residencias, Secretaría virtual. servicios informáticos, transportes, acceso á Universidade e convalidacions.

## Calendario académico

**Calendario escolar curso 2009-2010**

**Estudos oficiais de grao e posgrao**

**(Aprobado en Consello de Goberno do día 20-04-2009)**

**1.-** O período lectivo do curso académico comprenderá do día **21** de setembro de 2009 ao **30** de xullo de 2010. O mes de agosto non será lectivo.

**2.-** As actividades académicas comezarán e rematarán nas datas seguintes:

**Primeiro cuadrimestre** inicio: **21** de setembro de 2009.

remate: **3** de febreiro de 2010.

**Segundo cuadrimestre** inicio: **4** de febreiro de 2010.

remate: **7** de xuño de 2010.

**3.-** Cando estea previsto a realización de probas de avaliación os/as estudantes en cada curso académico terán dereito a dúas

oportunidades quedando o calendario recomendado de probas de avaliación organizado en tres períodos:

| **Denominación** | **Datas das probas de avaliación** | **Data límite de rexistro das cualificacións en xescampus** |
|---|---|---|
| Primeiro cuadrimestre | entre o **21** de xaneiro e o **3** de febreiro de 2010. | **18** de febreiro de 2010 |
| Segundo cuadrimestre | entre o **25** *de maio ao* **7** de xuño de 2010. | **25** de xuño de 2010 |
| Xullo | entre os días **1** *ao* **15** de xullo de 2010. | **26** de xullo de 2010 |

**4.-** As clases interromperanse dende o día **21** de decembro de 2009 ata o día **8** de xaneiro de 2010 (ambos os dous incluídos), os días **15** e **16** de febreiro e dende o día **27** de marzo ao **5** de abril de 2010 (ambos os dous incluídos).

**5.-** Terá carácter festivo o día **28** de xaneiro de 2010 (celebración do patrón da Universidade). Posuirán o mesmo carácter os días das festas oficiais do Estado, da Comunidade Autónoma e, en cada Campus, os días das festas locais.

**6.-** Así mesmo, en cada Centro terán carácter festivo a data da festa do Centro. Todas as que non coincidan en luns ou venres, pasaranse a eses días.

| | |
|---|---|
| E.T.S. Enxeñeiros de Telecomunicación | 29-09-09, martes |
| E.U. Enx. Téc. Forestal | 04-10-09, domingo |
| Facultades de Bioloxía// Ciencias do Mar// Química//Ciencias | 15-11-09, domingo |
| E.U. Formación do Profesorado de E.X.B. | 27-11-09, venres |
| E.T.S. Enxeñaría de Minas | 04-12-09, venres |
| Fac. de Dereito // Fac. CC. Xurídicas e do Traballo | 07-01-10, xoves |
| E.S. Enxeñaría Informática | 25-02-10, xoves |
| E.T.S. Enx. Industrial // E.U. Enx. Téc. Industrial | 19-03-10, venres |
| Facultade CC.EE.EE. // CC.EE e Turismo // E.U.Est. Empresariais | 05-04-10, luns |
| Fac. Historia//Filoloxía e Tradución//Fac. CC. da Educación//Fac. CC.Educ. e Dep. | 26-04-10, luns |
| Facultade de Ciencias Sociais e da Comunicación | 29-04-10, xoves |
| Fac. CC. Xurídicas e do Traballo ( Relacións Laborais) | 01-05-10, sábado |
| Facultade de Belas Artes | 08-05-10, sábado |
| EE.UU. de Enfermería | 12-05-10, mércores |

## Normativa e lexislación

Dentro da noramtiva destacamos:

a.- Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro de Universidades.

b.- Lei Orgánica 4/2007, do 12 de abril, pola que se modifica a Lei 6/2001 de Univeridades.

c.- O regulamento de Estudiantes.

Ista e outra normativa atópase na páxina web da Univeridade na información relativa ao alumnado.

d.- A normativa de permanencia na Universidad de Vigo, foi aprobada polo Consello Social o 13 de xuño do 2001 e modificouse pra adaptalo o longo do tempo. Regula as seguintes materias:matriculación no 1º curso de acceso ou reinicio de estudios, convocatorias, rendimento académico mínimo, comisión de permanencia, requisitos da matrícula, avaliación curricular e reinicio de estudios.O  Seu contido pode consultarse no enlace:

http://webs.uvigo.es/sxeralweb/images/normativa/ordenacion_academica/normativa_de_permanencia_na_universidade_de_vigo.pdf

## Información xeral do centro

EQUIPO DECANAL

**Decana**

Ana María Pita Grandal

**Vicedecanos/as**

Pilar Allegue Aguete

María del Mar Rodríguez Domínguez

Ángel Aday Jiménez Alemán

**Secretaria**

Patricia Valcárcel Fernández

*Campus Univ. Vigo*
*36200 Vigo Tel: 986814010 Fax 986814011*
*e-mail sdfdev@uvigo.es*

http://webs.uvigo.es/cienciasxuridicasedotraballo/

A Xunta de Facultade da Fac de CCXX e do Traballo de Vigo e un órgano colexiado de representación, decisión e contol do centro. Está composta polo Decano/a, que a preside, e polos demais menbros determinados no artigo 4 da sua normativa de réximen interno aprobada no Consello de Goberno do 5 de outubro de 2005.

Atopamos tamén as seguintes Comisions Delegadas da Xunta de Facultade:

a.- Comisión Permanente da Xunta de Facultade.

b.- Comisión de Docencia.

c.- Comisión de Convalidacións e Validacions.

d.- Comisión de Biblioteca e Extensión Universitaria.

De unha especial importancia é a Comisión de Calidade.

Tamén suliñamos o destacado papel, pola sua trascendencia, das Xuntas de Titulacion encargadas de elaborar, aprobar e modificar as propostas dos plans de estudos. Atopamos de unha banda a Xunta de Titulación de Relacions Laborais e pola outra a Xunta de Titulación de Dereito Económico.

# Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos

| Materias | | | |
|---|---|---|---|
| **Curso 1** | | | |
| Código | Nome | Cuadrimestre | Cr.totais |
| V08G211V01101 | Dereito: Teoría do dereito | 1c | 6 |
| V08G211V01102 | Estatística: Estatística | 1c | 6 |
| V08G211V01103 | Socioloxía: Introdución á socioloxía das relacións laborais | 1c | 6 |
| V08G211V01104 | Economía: Principios de economía | 1c | 6 |
| V08G211V01105 | Historia: Historia das relacións laborais no mundo contemporáneo | 1c | 6 |
| V08G211V01201 | Dereito: Dereito constitucional | 2c | 6 |
| V08G211V01202 | Empresa: Organización da empresa | 2c | 6 |
| V08G211V01203 | Psicoloxía: Psicoloxía | 2c | 6 |
| V08G211V01204 | Economía: Economía española | 2c | 6 |
| V08G211V01205 | Empresa: Fundamentos básicos de contabilidade da empresa | 2c | 6 |

| DATOS IDENTIFICATIVOS | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **Dereito: Teoría do dereito** | | | | |
| Materia | Dereito: Teoría do dereito | | | |
| Código | V08G211V01101 | | | |
| Titulación | Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos | | | |
| Descritores | Creditos ECTS | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
| | 6 | FB | 1 | 1c |
| Lingua de impartición | Galego | | | |
| Departamento | Dereito privado | | | |
| Coordinador/a | Pérez Álvarez, Luís | | | |
| Profesorado | Feijoo Miranda, Jose<br>Pacho Blanco, José Manuel<br>Pérez Álvarez, Luís | | | |
| Correo-e | luisperez@uvigo.es | | | |
| Web | | | | |
| Descrición xeral | Materia de formación básica necesaria para coñecer os conceptos fundamentais do Dereito, así como as fontes normativas, a interpretación das normas, e outros aspectos fundamentais do ordenamento xurídico. | | | |

| Competencias | |
|---|---|
| Código | |
| A2 | Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo. |
| A3 | Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética. |
| A4 | Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado. |
| A5 | Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. |
| B1 | Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional |
| B2 | Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad |
| B3 | Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional |
| B4 | Capacidad para el aprendizaje continuo de nuevas tecnologías aplicables al ejercicio profesional |
| B5 | Capacidad para desarrollar su actividad profesional conforme a los derechos fundamentales y al código deontológico profesional |
| C1 | El alumno comprenderá el concepto de estructura del derecho con la finalidad de poder resolver pacíficamente los conflictos económicos y sociales del ámbito laboral |
| D1 | Capacidad de análisis y síntesis para la elaboración y defensa de argumentos, así como, organización, planificación y utilización del tiempo ante situaciones de presión |
| D3 | Capacidad para la toma de decisiones de forma autónoma e independiente de liderazgo y capacidad para el trabajo cooperativo en equipo, como habilidades en las relaciones interpersonales que favorezcan la eficacia interpersonal |
| D4 | Capacidad de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad |
| D5 | Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados de la realidad en relación con su significado y relacionarlos con las distintas ramas del ordenamiento jurídico |

| Resultados de aprendizaxe | |
|---|---|
| Resultados previstos na materia | Resultados de Formación e Aprendizaxe |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| O estudante comprenderá os conceptos básicos do Dereito, as fontes e a estrutura do ordenamento. | A2<br>A3<br>A4 | B1<br>B2<br>B3 | C1 | D1<br>D3<br>D4 |
| O estudante poderá interpretar e resolver, razoable e pacificamente, os conflictos de toda natureza no seu ámbito de desempeño profesional. | A5 | B4<br>B5 | | D5 |
| O estudiante, dende o seu coñecemento e a súa condición profesional, comprenderá e poderá sintetizar os distintos problemas para resolvelos de forma efectiva, e dende o traballo individual e colectivo. | | | | |

| **Contidos** | |
|---|---|
| Tema | |
| Tema 1.- Conceptos fundamentais do Dereito. | 1. Concepto e definicións de Dereito.<br>1.1. Problemas de definición.<br>1.2. O positivismo xurídico.<br>1.3. O iusnaturalismo xurídico.<br>2. A estructura do Dereito.<br>2.1. A norma xurídica: xustiza, validez e eficacia.<br>2.2. Tipos de normas xurídicas.<br>2.3. Normas e principios xurídicos.<br>3. O sistema normativo: unidade, coherencia e integridade. |
| Tema 2.- As fontes do Dereito. | 1. Concepto de fontes do dereito e tipoloxía. A complexidade do ordenamento.<br>2.O sistema de fontes do do dereito.<br>3. A Constitución.<br>4. A Lei.<br>5. Os regulamentos.<br>6. O costume.<br>7. Os principios xerais do dereito.<br>8. A xurisprudencia. |
| Tema 3.- A interpretación do Dereito e as normas. | 1. A interpretación do Dereito e das normas.<br>2. Criterios de interpretación das normas.<br>3. A argumentación xurídica e interpretación.<br>4. A interpretación da Constitución. |
| Tema 4.- A eficacia e a validez xurídica. | 1. A eficacia das normas.<br>2. A nulidade e o fraude de lei.<br>3. A renuncia ao dereito e a eslcusión voluntaria da lei.<br>4. Os ámbitos temporais das normas xurídicas. A entrada en vigor das leis e o dereito transitorio.<br>5. A xerarquía normativa eo principio de competencia.<br>5.1. As normativa autonómica e a normativa local.<br>5.2. A normativa internacional.<br>5.3. O dereito da Unión Europea. |

| **Planificación** | | | |
|---|---|---|---|
| | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
| Sesión maxistral | 36 | 36 | 72 |
| Estudo de casos/análises de situacións | 15 | 15 | 30 |
| Probas de resposta longa, de desenvolvemento | 2 | 30 | 32 |
| Estudo de casos/análise de situacións | 1.5 | 14.5 | 16 |
| *Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado. | | | |

| **Metodoloxía docente** | |
|---|---|
| | Descrición |
| Sesión maxistral | Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. |
| Estudo de casos/análises de situacións | Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. |

| **Atención personalizada** | |
|---|---|
| **Metodoloxías** | **Descrición** |
| Sesión maxistral | Resolución de problemas |

| | |
|---|---|
| Estudo de casos/análises de situacións | Resolución de dúbidas teóricas e prácticas |

**Avaliación**

| | Descrición | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Probas de resposta longa, de desenvolvemento | Resolución de probas obxectivas. Resposta a preguntas sobre un ou varios temas. Os estudiantes deberán contestar ás preguntas formuladas cunha linguaxe axeitada e razoadamente. | 70 | A2<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B3 | C1 | D1 |
| Estudo de casos/análise de situacións | Resolución de casos prácticos. Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc. | 30 | A3 | B2<br>B4<br>B5 | C1 | D1<br>D3<br>D4<br>D5 |

**Outros comentarios sobre a Avaliación**

1ª Convocatoria ordinaria.
-Sistema de avaliación continua. Os alumnos e alumnas que se acollan ao sistema de avaliación continua serán avaliados según os criterios sinalados anteriormente.
Na proba final, o examen suporá o 70% da cualificación final, tendo que acadar o estudante unha cualificación mínima de 4 sobre 10, para que sexan tidas en conta as cualificacions obtidas mediante o sistema de avaliación continua.
O exame consistirá no desenvolvemento de dúas preguntas de resposta longa, de conformidade coas indicacións que no seu momento se concretarán. as notas obtidas no proceso de avaliación continua conservaranse para a segunda convocatoria sempre que o estudante alcance a calificación mínima de 4 sobre 10.
- Sistema de exame final. Os alumnos e alumnas que non seguiron ou non superaron a avaliación continua Terán dereito a un exame final teórico e práctico no que se avaliarán as competencias globais da materia e constituirá o 100% da cualificación da materia..
O exame consistirá nunha parte teórica donde se farán dúas preguntas de resposta longa e na parte práctica se desenvolverá un caso práctico e se contesterá a una serie de preguntas relacionados co mesmo.
2ª convocatoria ordinaria.
Os estudantes que superando a avaliación continua non alcanzasen a cualificación mínima farán un exame similar o da primeira convocatoria, e se lles conservarán as cualificacións obtidas no proceso de avaliaciín continua. Os estudantes que non se acollesen a avaliación continua terán dereito a un exame final teórico e práctico similar o da primeira convocatia, que constituirá o 100% da cualificación da materia.
3ª convocatoria, fin de carreira
Para aqueles estudantes que se matriculen na convocatoria de fin de carreira a proba consistirá nun exame sobre a amteria obxeto do programa da asignatura.
As datas de exame de todas as convocatorias estarán fixadas e a disposición dos estudantes tanto na propia Facultde de Ciencias Xurídicas e do Traballo como na súa páxina web.
Recomendase os estudantes que participen na avaliación continua que suban a súa ficha de estudante a plataforma TEMA

**Bibliografía. Fontes de información**

DE LUCAS, J. (Ed.) AA. VV., **Introducción a la Teoría del Derecho**, Tirant lo Blanch,
BONORINO RAMÍREZ, Pablo Raúl, **Introdución á teoría do Dereito**, Servizo de Publicacións Universidade de Vigo,

**Recomendacións**

**Materias que se recomenda cursar simultaneamente**

Economía: Principios de economía/V08G211V01104

**Outros comentarios**

Preténdese con esta asignatura que o estudante enfoque axeitadamente o estudo das asignatiras e que obteña una comprensión adecuada do que son as leis e o dereito para o seu desempeño futuro

| DATOS IDENTIFICATIVOS | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **Estatística: Estatística** | | | | |
| Materia | Estatística: Estatística | | | |
| Código | V08G211V01102 | | | |
| Titulación | Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos | | | |
| Descritores | Creditos ECTS | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
| | 6 | FB | 1 | 1c |
| Lingua de impartición | Castelán | | | |
| Departamento | Estatística e investigación operativa | | | |
| Coordinador/a | Trigo Gómez, María del Pilar | | | |
| Profesorado | Trigo Gómez, María del Pilar | | | |
| Correo-e | ptrigo@uvigo.es | | | |
| Web | | | | |
| Descrición xeral | Estatística é unha materia de formación básica na que se estudiarán temas de estatística descriptiva, nºs índice, calculo de probabilidades, variables aleatorias e inferencia. Con esta materia se pretende que ó alumno sexa capaz de manexar a información contida nun conxunto de datos. | | | |

| Competencias | |
|---|---|
| Código | |
| A2 | Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo. |
| A4 | Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado. |
| A5 | Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. |
| B1 | Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional |
| B2 | Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad |
| B3 | Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional |
| B4 | Capacidad para el aprendizaje continuo de nuevas tecnologías aplicables al ejercicio profesional |
| B5 | Capacidad para desarrollar su actividad profesional conforme a los derechos fundamentales y al código deontológico profesional |
| C18 | Adquirir conocimientos estadísticos teóricos y la capacidad para aplicarlos a la práctica |
| D3 | Capacidad para la toma de decisiones de forma autónoma e independiente de liderazgo y capacidad para el trabajo cooperativo en equipo, como habilidades en las relaciones interpersonales que favorezcan la eficacia interpersonal |
| D4 | Capacidad de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad |

| Resultados de aprendizaxe | |
|---|---|
| Resultados previstos na materia | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
| Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.<br>Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado como non especializado.<br>Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. | A2<br>A4<br>A5 |
| Capacidade para buscar, analizar e sintetizar información para construír argumentos e emitir xuízos en diferentes ámbitos de actuación profesional<br>Capacidade para comunicar e defender de forma oral e escrita asuntos os temas relacionados coa súa especialidade<br>Capacidade para a aprendizaxe continuada e autónoma que permita la actualización de coñecementos nel exercicio da súa actividade profesional<br>Capacidade para a aprendizaxe continua de novas tecnoloxías aplicables ao exercicio profesional<br>Capacidade para desenvolver a súa actividad profesional conforme aos dereitos fundamentais e ao código deontolóxico profesional | B1<br>B2<br>B3<br>B4<br>B5 |
| Adquirir coñecementos estatísticos teóricos e a capacidade para aplicalos a la práctica | C18 |

| | |
|---|---|
| Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan la eficacia interpersoal | D3<br>D4 |
| Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando la diversidade e multiculturalidade | |

| **Contidos** | |
|---|---|
| Tema | |
| Tema 1. Análise descriptiva duha variable. | Medidas de posición.<br>Medidas de dispersión.<br>Medidas de forma. |
| Tema 2. Análise descriptiva de dúas variables | Disribucións bidimensionais de frecuencias.<br>Tablas de correlación e continxencia. |
| Tema 3. Técnicas de regresión e correlación. | Regresión lineal e correlación lineal. |
| Tema 4. Números índices. | Números índices simples e complexos.<br>Aplicación dos números índices. |
| Tema 5.Introducción ó cálculo de probabilidades. | Conceptos básicos do cálculo de probabilidades.<br>Probabilidades condicionadas e concepto de independencia. |
| Tema 6. Variables aleatorias. | Características dunha variable aleatoria.<br>Principais distribucións de probabilidade.<br>Aplicacións de Teorema Central do Límite. |
| Tema 7. Introdución a inferencia estatística | Inferencia estatística.<br>Estimadores puntuais.<br>Estimadores por intervalos.<br>Contraste de hipótesis |

| **Planificación** | | | |
|---|---|---|---|
| | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
| Sesión maxistral | 36 | 20 | 56 |
| Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma | 15 | 44.5 | 59.5 |
| Probas de resposta longa, de desenvolvemento | 2.5 | 32 | 34.5 |
| *Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado. | | | |

| **Metodoloxía docente** | |
|---|---|
| | Descrición |
| Sesión maxistral | Exposición dos contidos da materia |
| Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma | Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática do tema en cuestión. |

| **Atención personalizada** | |
|---|---|
| **Metodoloxías** | **Descrición** |
| Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma | Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). |

| **Avaliación** | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Descrición | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe | | | |
| Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma | Resolución de exercicios nas clases prácticas de maneira colectiva e individual | 30 | A2<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B3<br>B4<br>B5 | C18 | D3<br>D4 |
| Probas de resposta longa, de desenvolvemento | Exame final teórico-práctico da materia | 70 | A2<br>A4<br>A5 | B1<br>B4 | C18 | |

## Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumno/a deberá acadar unha nota mínima de 4 (sobre 10) no examen final para que se lle sume a calificación obtida na avaliación continua.

Os alumnos que non poidan seguir a avaliación continua farán un único examen co que podrán acadar o 100% da nota.

Convocatoria de xullo, os alumnos que non seguiron ou non superaron a avaliación continua podrán facer un examen teórico-práctico co que podrán acadar o 100% da nota.

O sistema de avaliación da convocatoria fin de carreira será un examen teórico-práctico co que o alumno poderá acadar o 100% da nota.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-17.

## Bibliografía. Fontes de información


Esteban García, J. y otros, Estadística Descriptiva y nociones de Probabilidad, Thomson, 2005.

García Pérez, C; Casas Sánchez, J. M. y Rivera García, L. F., Problemas de estadística descriptiva, probabilidad e Inferencia., Pirámide, 1998

Martín Pliego, F. J. y Ruiz Maya, L, Estadística I. Probabilidad, Thomson, 2004

Martín-Pliego López, F.J y Ruiz Maya Pérez, L, Fundamentos de Inferencia Estadística, Thomson, 2005

Montero Lorenzo, J. M., Estadística Descriptiva, Thomson, 2007.

Montero Lorenzo, J.M., Estadística para Relaciones Laborales, AC, 2000


## Recomendacións

### Materias que continúan o temario

Auditoría sociolaboral/V08G210V01901
Teoría das relacións laborais/V08G210V01504

## DATOS IDENTIFICATIVOS

**Socioloxía: Introdución á socioloxía das relacións laborais**

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Materia | Socioloxía: Introdución á socioloxía das relacións laborais | | | |
| Código | V08G211V01103 | | | |
| Titulación | Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos | | | |
| Descritores | Creditos ECTS | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
| | 6 | FB | 1 | 1c |
| Lingua de impartición | Castelán | | | |
| Departamento | Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía | | | |
| Coordinador/a | Barahona Martín, Magdalena<br>Durán Vázquez, José Francisco | | | |
| Profesorado | Barahona Martín, Magdalena | | | |
| Correo-e | barahona@uvigo.es<br>joseduran@uvigo.es | | | |
| Web | | | | |
| Descrición xeral | A materia ten como obxectivo fundamental coñecer os conceptos básicos da socioloxía para poder aplicalos ao coñecemento crítico das sociedades e ao papel determinante que ten a relación social laboral e o proceso de traballo na configuración da estructuración social, a inclusión social, os conflitos e procesos de cambio social. | | | |

## Competencias

| Código | |
|---|---|
| A2 | Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo. |
| A3 | Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética. |
| A4 | Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado. |
| A5 | Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. |
| B1 | Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional |
| B2 | Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad |
| B3 | Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional |
| C20 | Aplicar los conocimientos de la sociología para interpretar social y críticamente la relación laboral por el efecto o resultado que produce en el proceso de trabajo (vida de la empresa), en las divisiones sociales del mercado laboral y en la estructuración social de las sociedades |
| D3 | Capacidad para la toma de decisiones de forma autónoma e independiente de liderazgo y capacidad para el trabajo cooperativo en equipo, como habilidades en las relaciones interpersonales que favorezcan la eficacia interpersonal |
| D4 | Capacidad de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad |

## Resultados de aprendizaxe

| Resultados previstos na materia | Resultados de Formación e Aprendizaxe | | |
|---|---|---|---|
| Que o alumnado sexa capaz de fundamentar teoricamente os principais conceptos sociolóxicos para explicar e comprender as distintas dimensións da realidade socio-laboral. | | B1<br>B2 | C20 |
| Que o alumnado sexa capaz de aplicar os conceptos sociolóxicos e as metodoloxías para analizar e interpretar distintos tipos de textos sociolóxicos, informes sociais e laborais, así como distintos tipos de datos pertencentes a este ámbito. | A2<br>A3 | B1<br>B2 | C20 |
| Que o alumnado estea capacitado para elaborar información e proporcionar solucións, así como para transmitir todo iso de forma clara aos distintos tipos de públicos, tanto especializados como non especializados. | A3<br>A4 | B1<br>B2 | C20 |
| Que o alumando sexa capaz de desenvolver as habilidades necesarias para profundar na análise e a comprensión da realidade social e laboral. | A2<br>A3<br>A5 | B1<br>B3 | C20 |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Que o alumnado sexa capaz de analizar e entender o feito laboral condicionado ou relacionado cunha diversidade de problemáticas interactuantes que conflúen para facer realidade a mesma relación laboral, a empresa e os determinantes normativos de ámbito laboral e institucional e social ou sistémico | A2<br>A3<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B3 | C20 | D3<br>D4 |

## Contidos

| Tema | |
|---|---|
| TEMA I: O MARCO DA INDUSTRIALIZACIÓN MODERNA E TRABALLO INDUSTRIAL COMO ORIXE, FUNDAMENTO E OBXECTO DE ESTUDO DA SOCIOLOXÍA. | 1.As orixes da Socioloxía e o nacemento da sociedade moderna: o traballo e a produción como núcleos da orde social.<br><br>2.Industrialización e Relacións Laborais: tipos e modelos.<br><br>3.A perspectiva Sociolóxica. A realidade social como obxecto de estudo sociolóxico. |
| TEMA 2: PRINCIPAIS TEORÍAS E METODOLOXÍA DA INVESTIGACIÓN SOCIOLÓXICA. | 1.A tradición do pensamento sociolóxico:<br><br>-Marx: Cambio social e loita de clases.<br><br>-Durkheim: Solidariedade Social, integración e conciencia moral.<br><br>-Weber: Modernización, racionalización e desencanto.<br><br>-Simmel: Modernidade, Suxeito, Cultura.<br><br>-Norbert Elias: O proceso de civilización.<br><br>2.O método sociolóxico. |
| TEMA 3: CARACTERÍSTICAS E EVOLUCIÓN DAS SOCIEDADES INDUSTRIAIS CONTEMPORÁNEAS E TEORÍAS DO CAMBIO SOCIAL. | 1.Do Traballo ao emprego: a emerxencia do estatuto do asalariado.<br><br>2.As transformacións do mundo do traballo: inseguridade, risco e desemprego.<br><br>3.Políticas e discursos sobre o traballo. |
| TEMA 4: AS TEORÍAS DA DESIGUALDADE SOCIAL E A SÚA APLICACIÓN AO MARCO DA EMPRESA E MERCADO DE TRABALLO. | 1.Teorías da desigualdade e a estratificación social.<br><br>2.Clase, mercado de traballo e estilo de vida.<br><br>3.A mobilidade social.<br><br>4.Desigualdade social, renda e riqueza. |
| TEMA 5: AS TEORÍAS DOS GRUPOS SOCIAIS: A IDENTIDADE E A SOCIEDADE NO MARCO DA CONVIVENCIA SOCIAL E DO CONTROL SOCIAL. | 1.Socialización e construción da identidade: o universo da familia.<br><br>2.Socialización, institucionalización e subxetivación: o mundo da educación<br><br>3.Legitimación e control social: entre a institucionalización e a individualización. |

## Planificación

| | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|---|---|---|---|
| Sesión maxistral | 36 | 72 | 108 |
| Estudo de casos/análises de situacións | 15 | 25 | 40 |
| Probas de resposta longa, de desenvolvemento | 2 | 0 | 2 |

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

| | Descrición |
|---|---|
| Sesión maxistral | Desenvolvemento teórico dos contidos temáticos do programa de socioloxía, tratando de desenvolver a capacidade de pensamento e de análise sobre a realidade social actual nas súas distintas dimensións, destacando a influencia estratéxica do proceso socio-laboral na articulación da sociedade, a súa estructuración social e os procesos de cambio social. |
| Estudo de casos/análises de situacións | En cada unha dos Seminarios do curso proporase un texto para comentar correspondente a cada unha das unidades nas que se estrutura o temario, coa finalidade de que o alumnado sexa capaz de comprender, analizar e explicar adecuadamente, tanto de forma escrita como oral, un texto sociolóxico.<br>Preténdese, así mesmo, que o alumnado profunde e consolide os coñecementos adquiridos en cada unha das sesións maxistrais do curso. |

**Atención personalizada**

| **Metodoloxías** | **Descrición** |
|---|---|
| Sesión maxistral | En cada unha das Sesións Maxistrais atenderanse todas as dúbidas do alumnado relacionadas co desenvolvemento de cada unha das unidades do temario. |
| Estudo de casos/análises de situacións | En cada un dos Seminarios do curso resolveranse todas as dúbidas do alumnado relacionadas coa realización dos traballos propostos, e tamén todas aquelas vinculadas co contido da materia. |
| **Probas** | **Descrición** |
| Probas de resposta longa, de desenvolvemento | Nas Sesións Maxistrais, nos Seminarios e nas horas de tutorías aclararanse todas as cuestións expostas polo alumnado relacionadas coa proba de resposta longa, de desenvolvemento. |

**Avaliación**

| | Descrición | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Sesión maxistral | Participación activa en cada unha das sesións maxistrais do curso. | 10 | A3<br>A4 | B1<br>B2 | C20 |
| Estudo de casos/análises de situacións | En cada unha das clases prácticas o alumnado terá que presentar e entregar un comentario sobre textos fundamentais referidos a cada un dos temas do curso. | 30 | A3<br>A4 | B1<br>B2 | C20 |
| Probas de resposta longa, de desenvolvemento | Realizarase unha proba de resposta longa na que se incluirán os contidos desenvolvidos durante o curso | 60 | A2<br>A3<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B3 | C20 |

**Outros comentarios sobre a Avaliación**

Será necesario obter polo menos un **4** na Proba de resposta longa, de desenvolvemento, sobre os contidos da materia para ter en conta a nota obtida nos Seminarios.

A cualificación final da avaliación continua mantense para o curso seguinte, e tamén para o exame fin de carreira.

PROBA FINAL

Para o alumnado que non seguise o sistema de avaliación continua ao longo do curso, realizarase un exame final de carácter teórico-práctico sobre os contidos das unidades didácticas da materia. O devandito exame suporá o 100% da nota.

NOTA

"As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobadas pola Xunta de Facultade para o curso 2016-17".

**Bibliografía. Fontes de información**


Macionis, John y Plummer, John ( manual de teoría básico), **Sociología**, 2005,

Giddens, Anthony (Manual Básico), **Sociología**, 2007,

Giddens, Anthony (complentario), **El capitalismo y la moderna teoría social**, 1998,

Ritzer, G, **Teoría Sociológica Clásica**, 2001,

Ritzer, G, **Teoría Sociológica Moderna**, 2003,

Noya, J; y Rodriguez, Beatriz (complementario), **Tªs Sociológicas de la globalización**, 2010,

Sassen, Saskia (complementario), **Una sociología de la globalización**, 2007,

Requena, M-Salazar, L-Radl, J, **Estratificación social**, 2013,
Sennett, R, **La corrosión del carácter**, 2000,
Boltanski, L y Chiapello, E, **El nuevo espíritu del capitalismo**, 2002,
Castel, Robert, **Las metamorfosis de la cuestión social.**, 2001,
Bocock, R, **El consumo**, 1995,
Ritzer, G, **El encanto de un mundo desencantado**, 2000,

**Recomendacións**

**Materias que continúan o temario**

Auditoría sociolaboral/V08G210V01901
Teoría das relacións laborais/V08G210V01504
Socioloxía do traballo/V08G211V01305

## DATOS IDENTIFICATIVOS

**Economía: Principios de economía**

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Materia | Economía: Principios de economía | | | |
| Código | V08G211V01104 | | | |
| Titulación | Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos | | | |
| Descritores | Creditos ECTS | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
| | 6 | FB | 1 | 1c |
| Lingua de impartición | Castelán | | | |
| Departamento | Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas | | | |
| Coordinador/a | Manzano González, Baltasar | | | |
| Profesorado | Giménez Fernández, Eduardo Luís<br>Loveira Pazo, Rosa María<br>Manzano González, Baltasar | | | |
| Correo-e | bmanzano@uvigo.es | | | |
| Web | | | | |
| Descrición xeral | A economía é unha ciencia social cuxo obxecto de estudo é a sociedade, analizando a toma de decisións dos individuos e como se interrelacionan. O obxectivo desta materia será transmitir aos estudantes de *RRLL e *RRHH a forma de pensar dun economista, ao mesmo tempo, os alumnos descubrirán como o estudo da economía permite coñecer mellor o mundo. O programa da materia ofrece unha visión *panorámica das grandes ideas que se repiten en Economía como o custo de oportunidade, a toma de decisións en termos marxinais, o papel dos incentivos, a eficiencia das asignacións de mercado, e así ata dez Principios de Economía que constitúen o fundamento da maior parte da análise económica. Os temas estrutúranse de tal modo que, sen deixar ao carón a teoría económica formal, ponse especial fincapé nas aplicacións e nas cuestións relacionadas coa política económica. Cada capítulo contén casos prácticos que mostran como se aplican os Principios de Economía. | | | |

## Competencias

| Código | |
|---|---|
| A2 | Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo. |
| A4 | Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado. |
| A5 | Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. |
| B1 | Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional |
| B2 | Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad |
| B3 | Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional |
| B5 | Capacidad para desarrollar su actividad profesional conforme a los derechos fundamentales y al código deontológico profesional |
| C23 | Entender la forma de pensar de un economista, a través de las grandes ideas que se repiten en Economía como el coste de oportunidad, la toma de decisiones en términos marginales, el papel de los incentivos, la eficiencia de las asignaciones de mercado, y así hasta diez Principios de Economía que constituyen el fundamento de la mayor parte del análisis económico |
| D1 | Capacidad de análisis y síntesis para la elaboración y defensa de argumentos, así como, organización, planificación y utilización del tiempo ante situaciones de presión |

## Resultados de aprendizaxe

| Resultados previstos na materia | Resultados de Formación e Aprendizaxe | | | |
|---|---|---|---|---|
| O alumno familiarizarase coa maneira de pensar dos economistas, isto es, no uso dos instrumentos analíticos fundamentais e no coñecemento dos conceptos básicos da economía. | | | C23 | |
| Capacidade de formular argumentacións simples de relación das variables económicas, baseadas na utilización de instrumentos gráficos. | A2<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B5 | C23 | D1 |
| Os coñecementos adquiridos permitirán ao alumno alcanzar unha formación básica necesaria para cursar outras materias nel ámbito da economía. | A5 | B3 | | |

| Contidos | |
|---|---|
| Tema | |
| PARTE I: INTRODUCIÓN | Tema 1. Os principios básicos da Economía.<br><br>Tema 2. Pensar como un economista. |
| PARTE II: O FUNCIONAMENTO DOS MERCADOS | Tema 3. As forzas do mercado da oferta e a demanda.<br><br>Tema 4. A elasticidade e as súas aplicacións. |
| PARTE III: OS MERCADOS E O BENESTAR | Tema 5. Os consumidores, os produtores e a eficiencia dos mercados.<br><br>Tema 6. Fallos de mercado e a intervención do estado. |
| PARTE IV: OS DATOS MACROECONÓMICOS | Tema 7. A medición da renda dun país.<br><br>Tema 8. A medición do custo da vida. |
| PARTE V: OS PROBLEMAS MACROECONÓMICOS | Tema 9. O desemprego.<br><br>Tema 10. O crecemento económico. |

| Planificación | | | |
|---|---|---|---|
| | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | 15 | 39 | 54 |
| Sesión maxistral | 36 | 40 | 76 |
| Probas de tipo test | 0 | 20 | 20 |
| *Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado. | | | |

| Metodoloxía docente | |
|---|---|
| | Descrición |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | Metodoloxía que permite ao alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do aprendido nas leccións maxistrais. Os objectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia dos contidos aprendidos en teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións. Estas clases prácticas impártense cada semana despois da docencia maxistral. |
| Sesión maxistral | Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas ao estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. |

| Atención personalizada | |
|---|---|
| **Metodoloxías** | **Descrición** |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | As titorías individuais terán lugar no despacho do profesor da materia. O alumno disporá de 6 horas semanais, previamente fixadas polo profesor nas que poderá facer consultas relacionadas coa materia. O horario das titorías farase publico ao comezo do curso académico vixente. |

| Avaliación | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Descrición | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe | | | |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | Farase un control da primeira parte do curso relacionado coas follas de problemas resoltas nas clases prácticas. | 20 | A2<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B3<br>B5 | C23 | D1 |
| Probas de tipo test | Exame final. Proba tipo test e/ou proba de resposta curta. | 80 | A2<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B3<br>B5 | C23 | D1 |

**Outros comentarios sobre a Avaliación**

A nota final da materia constará de dous bloques. Por unha banda, o exame final que valerá ata un 80% da nota (8 puntos) e por outra banda, a avaliación continua que pesará ata un 20% na nota final (2 puntos). A evaluación continua poderá incluir a entrega de follas de exercicios, así como a nota dos controis que periódicamente se poidan facer. Na convocatoria de xullo mantense a nota da avaliación continua, polo que ese exame valerá un máximo de 8 puntos.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-17.

NOTA IMPORTANTE
Os alumnos que non poidan realizar a avaliación continua, poderán realizar na data oficial establecida no calendario de exames, un exame polo 100% da nota. No devandito exame avaliaranse as competencias globais da materia. Este exame será distinto ao que realizarán os alumnos que participen na avaliación continua. Para que un alumno poida acollerse a esta segunda modalidade (exame final polo 100% da nota) será necesario que o comuniquen aos profesores responsables da materia antes do 15 de outubro de 2016. Noutro caso considerarase que se acollen ao sistema de avaliación continua.
Convocatoria Fin de Carreira Os alumnos matriculados na convocatoria fin de carreira realizarán, na data oficial establecida no calendario de exames, un exame polo 100% da nota. No devandito exame avaliarase ao alumno dos contidos da guía docente do curso académico anterior.

## Bibliografía. Fontes de información


Mankiw, N. G, **Principios de Economía**, 6ª edición,

Bernanke, B. S. y Frank, R. H.,, **Principios de Economía**, 3º edición,

Krugman P., Wells R. y Graddy, K., **Fundamentos de Economía**, 3º edición,

Samuelson, P. A. y Nordhaus W. D, **Economía**, 19º edicion,

Díaz-Giménez J., **Macroeconomía: Primeros conceptos**,

Acemoglu, D., Laibson, D. y List, J.A., **Economics**,

Bibliografía Básica: Mankiw, N. G, Principios de Economía


## Recomendacións

### Outros comentarios

Non é necesario ter cursado ningunha materia de Economía anteriormente.

| DATOS IDENTIFICATIVOS | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **Historia: Historia das relacións laborais no mundo contemporáneo** | | | | |
| Materia | Historia: Historia das relacións laborais no mundo contemporáneo | | | |
| Código | V08G211V01105 | | | |
| Titulación | Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos | | | |
| Descritores | Creditos ECTS | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
| | 6 | FB | 1 | 1c |
| Lingua de impartición | Castelán<br>Galego | | | |
| Departamento | Historia, arte e xeografía | | | |
| Coordinador/a | Rodríguez Lago, José Ramón | | | |
| Profesorado | Rodríguez Lago, José Ramón | | | |
| Correo-e | jrlago@uvigo.es | | | |
| Web | | | | |
| Descrición xeral | A materia pretende ofrecer ao alumnado da titulación unhas destrezas básicas para o coñecemento dos fundamentos e das dinámicas históricas que permiten entender o mundo das relacións laborais cos seus actores e os seus procedementos. | | | |

| Competencias | |
|---|---|
| Código | |
| A1 | Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo. |
| A2 | Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo. |
| A3 | Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética. |
| A4 | Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado. |
| A5 | Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. |
| B1 | Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional |
| B2 | Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad |
| B3 | Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional |
| B4 | Capacidad para el aprendizaje continuo de nuevas tecnologías aplicables al ejercicio profesional |
| C27 | Analizar y sintetizar los factores condicionantes de los procesos históricos respecto al mundo del trabajo, enmarcándolos siempre en un tiempo y un espacio concreto de la contemporaneidad |
| D1 | Capacidad de análisis y síntesis para la elaboración y defensa de argumentos, así como, organización, planificación y utilización del tiempo ante situaciones de presión |
| D3 | Capacidad para la toma de decisiones de forma autónoma e independiente de liderazgo y capacidad para el trabajo cooperativo en equipo, como habilidades en las relaciones interpersonales que favorezcan la eficacia interpersonal |
| D4 | Capacidad de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad |

| Resultados de aprendizaxe | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Resultados previstos na materia | Resultados de Formación e Aprendizaxe | | | |
| Capacidade de análise e síntese | A3 | B1 | C27 | D1 |
| Aprender autónomamente | A5 | B2<br>B3<br>B4 | | D3 |
| Traballar individualmente ou en equipo | | B3<br>B4 | | D3<br>D4 |
| Resolver problemas de forma efectiva | A2 | | | D1<br>D3 |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Capacidade de xestionar a información | A3<br>A4 | B1<br>B2 | | D1 |
| Comunicarse de forma efectiva nas relacións interpersonais | A4 | B2 | | D3<br>D4 |
| Preocupación pola calidade | A2<br>A5 | B3 | | D1 |
| Coñecemento do marco normativo das relacións laborais en perspectiva histórica | A1 | | C27 | |
| Coñecemento dos principios ideolóxicos e dos actores que condicionan as relacións laborais no mundo actual | A1 | | C27 | D4 |
| Habilidade para contextualizar históricamente o papel dos actores sociais e institucionais que operan nas relacións laborais | A1 | | C27 | |

**Contidos**

| Tema | |
|---|---|
| O concepto do traballo e a súa evolución na historia. | O traballo no mundo anterior á contemporaneidade<br>O traballo e o liberalismo<br>O traballo e os socialismos<br>O traballo na Era da globalización |
| Os traballadores e as súas organizacións. | Tiploxía dos traballadores.<br>Os traballadores nas sociedades preindustriais<br>Os traballadores nas sociedades industrializadas<br>Os traballadores nas sociedades posindustrializadas<br>As organizacións laborais e sindicais |
| Os empresarios e as súas organizacións | Evolución da cultura empresarial.<br>As empresas nas sociedades preindustriais.<br>As empresas nas sociedades industriais.<br>As empresas nas sociedades posindustriais.<br>As organizacións empresariais e patronais. |
| Os Estados e a regulación do mundo do traballo | O regulación legal do traballo anterior aos Estados Modernos.<br>O traballo nos Estados Modernos.<br>O traballo nos Estados liberais.<br>O traballo nos Estados reguladores.<br>O traballo nos Estados totalitarios.<br>O traballo nos Estados do benestar.<br>O traballo e os Estados ante a globalización |
| O mundo do traballo e os organismos internacionais. | As internacionais obreiras.<br>As internacionais empresariais.<br>A Organización Internacional do Traballo (OIT)<br>A Unión Europea e a regulación do traballo. |
| O traballo e as relacións laborais na España do século XX. | Da Comisión ao Instituto de Reformas Sociais (1883-1924)<br>As grandes migracións a América (1880-1930)<br>As RR.LL. na II República (1931-1936)<br>As RR.LL. no primeiro franquismo (1939-1959).<br>As grandes migracións a Europa (1954-1986)<br>O tardofranquismo e a loita sindical (1960-1975)<br>As RR.LL. na Transición á democracia (1976-1986)<br>As relacións laborais entre 1986 e 2012 |
| A evolución do traballo e da súa regulación no século XX. Unha perspectiva internacional comparada. | EE.UU. do Fordismo ao New Deal (1901/45).<br>Plan Marshall e integración europea (1947/57)<br>Entre J. M. Keynes e W. Beveridge (1919/45)<br>Entre o Laborismo e o Thatcherismo (1945/90)<br>China de Mao ao capitalismo de Estado (1945/90)<br>A URSS de Lenin a Stalin (1917/53)<br>A URSS de Jruschov a Gorbachov (1953/91)<br>Alemaña de Bismarck e Hitler (1870/45)<br>Alemaña dividida: RFA e RDA (1945/90)<br>Xapón da era Meiji á era Toyota (1880-1980) |
| O traballo "dos outros". Marxinalidade e economías non oficiais no século XX. | Migracións e traballo no século XX<br>O traballo infantil no século XX<br>O traballo feminino no século XX<br>A escravitude no século XX<br>O traballo en negro no século XX<br>O traballo solidario. ONGs no século XX |

**Planificación**

| | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|---|---|---|---|
| Presentacións/exposicións | 6 | 12 | 18 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Traballos tutelados | 3 | 15 | 18 |
| Prácticas en aulas de informática | 6 | 12 | 18 |
| Sesión maxistral | 36 | 36 | 72 |
| Probas de resposta longa, de desenvolvemento | 0 | 20 | 20 |
| Informes/memorias de prácticas | 0 | 1 | 1 |
| Probas de tipo test | 0 | 3 | 3 |

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

| | Descrición |
|---|---|
| Presentacións/exposicións | Exposición por parte do alumnado ante o docente e o grupo de estudantes dun tema sobre contidos dos temas 7 e 8 da materia cos resultados do traballo do Equipo. Cada equipo terá entre 2 a 4 persoas. |
| Traballos tutelados | Elaboración por parte do alumnado dun traballo de investigación relacionado con algún dos contidos propostos nos temas 7 e 8. O profesor inidicará unha bibliografía e unha documentación inicial para cada tema. Os equipos de traballo terán entre 2 a 4 persoas. |
| Prácticas en aulas de informática | Busca en diferentes webs de fontes e documentos que permitan afondar no tema da presentación |
| Sesión maxistral | Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. |

## Atención personalizada

| **Metodoloxías** | **Descrición** |
|---|---|
| Sesión maxistral | Explicación do profesor dos conceptos fundamentais dos primeiros cinto temas. A explicación ten como soporte unha presentación visual que recolle os principais contidos da materia. |
| Presentacións/exposicións | Presentación do alumnado ante os seus compañeiros de grupo, do traballo de investigación realizado polo seu equipo sobre os contidos escollidos dos temas 7 e 8. A presentación pode ter calquera ferramenta didáctica que aporte claridade e creatividade á exposición dos contidos |
| Traballos tutelados | Elaboración dun traballo de investigación en equipo, titorizado pola orientación e supervisión do profesor |
| Prácticas en aulas de informática | Elaboración do traballo de equipo en rede. Busca e análise de fontes e documentación histórica para solventar o traballo. Diálogo e debate na rede na plataforma Faitic. |
| **Probas** | **Descrición** |
| Probas de resposta longa, de desenvolvemento | Resposta de algunhas preguntas de resposta longa relacionadas cos contidos explicados durante as sesións maxistrais |
| Informes/memorias de prácticas | Presentación na plataforma Faitic nom prazo sinalado polo profesor dun informe de autoavaliación sobre o traballo individual e de equipo desenvolvido polo alumno/a. |
| Probas de tipo test | O alumno/a deberá responder no prazo sinalado e na plataforma Faitic os tres cuestionarios sinalados polo profesor sobre diversos contidos do temario |

## Avaliación

| | Descrición | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Presentacións/exposicións | Presentación ante o grupo do traballo realizado e participación nos debates posteriores. | 15 | A3<br>A4 | B2<br>B4 | | D3<br>D4 |
| Traballos tutelados | Valoración do traballo en grupo proposto que debe ser entregado na plataforma TEMA no prazo estipulado | 15 | A2<br>A4<br>A5 | B2<br>B4 | | D1<br>D3 |
| Prácticas en aulas de informática | Asistencia e participación | 5 | | B3<br>B4 | | D1 |
| Sesión maxistral | Asistencia e participación | 5 | A1<br>A5 | B3 | | D4 |
| Probas de resposta longa, de desenvolvemento | Proba escrita final sobre os contidos expostos nas clases teóricas | 40 | A1<br>A5 | | C27 | D1 |
| Informes/memorias de prácticas | Informe escrito do traballo de investigación realizado en equipo | 5 | A2<br>A3<br>A5 | B1 | | D1<br>D4 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Probas de tipo test | Valoración das probas escritas tipo test realizadas na platafoma dixital TEMA | 15 | A2 A5 | B1 B3 | C27 |

**Outros comentarios sobre a Avaliación**

**Para os alumnos/as que participaron nas clases presenciais e realizaron as probas prácticas durante o curso:**

- Na primeira convocatoria o alumnado realizará unha proba escrita de 4 ou 5 preguntas de resposta longa. Esta proba escrita suporá o 40 % da cualificación final, e versará sobre os contidos expostos durante as sesións maxistrais. Para facer media con a nota obtida nas prácticas e na avaliación continua, os alumnos deben acadar na proba escrita una **nota mínima de 4** (sobre 10 puntos posibles).

- Na segunda convocatoria os alumnos/as que o desexen, manterán a nota das probas prácticas e da Avaliación Continua, que suporá o 60 % da cualificación final. Ademais realizarán unha proba escrita final de 4 ou 5 preguntas de resposta longa na que deberán acadar una **nota mínima de 4** (sobre 10 puntos posibles) e suporá o outro 40 % da nota final. A proba escrita versará sobre os contidos expostos durante as sesións maxistrais de carácter teórico.

**Para os alumnos/as que non participaron nas clases presencias e non realizaron probas prácticas durante o curso:**

- É moi oportuno que o alumnado que non poda participar nas prácticas ou nas clases presenciais poda poñerse canto antes en contacto con o profesor da materia (por e-mail, mediante a plataforma Faitic, ou nas titorías) para recibir as indicacións mais importantes que permitan organizar o traballo da materia. Os alumnos deberán superar con unha **nota mínima de 5** unha proba mixta de preguntas de resposta longa e curta pola que poderán acadar o 100 % da cualificación final. Os contidos a examinar incluirán a totalidade do temario oficial, tanto das clases clases presenciais e teóricas como das probas prácticas realizadas durante o curso. Isto motivará o alumnado a desenvolver as súas competencias na aprendizaxe autónoma, na toma de decisións, no traballo individual e nas relacións interpersoais.

**Para o alumnado que non supere durante o curso a Proba Final, pero si as prácticas e a Avaliación continua:**

- Poderán manter a nota obtida nas prácticas e na Avaliación continua para o curso seguinte, no que deberán superar a Proba escrita Final con unha **nota mínima de 5.**

**Para o alumnado da convocatoria Fin de Carreira:**

- O alumnado deberá superar con unha **nota mínima de 5** unha proba mixta de preguntas de resposta longa ou curta, pola que poderán acadar o 100 % da cualificación final. Os contidos a examinar incluirán a totalidade do temario oficial, tanto das clases clases presenciais e teóricas como dos contidos prácticos. Isto motivará o alumnado a desenvolver as súas competencias na aprendizaxe autónoma, na toma de decisións, no traballo individual e nas relacións interpersoais.

**DATAS SINALADAS PARA AS PROBAS FINAIS ESCRITAS:**

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-17

**Bibliografía. Fontes de información**


Barrios Alonso, Ángeles, **Por la razón y el derecho. Historia de la negociación colectiva en España 1850-2012**, 2014,

Arenas Posadas, Carlos, **Historia económica del Trabajo (Siglos XIX y XX)**, 2003,

Aizpuru, Mikel y Rivera, Antonio, **Manual de historia social del trabajo**, 1994,

Valdaliso, Jesús Mª y López García Santiago, **Historia económica de la empresa**, 2007,

Pons Pons, J; Arenas Posadas, C; Florencio Puntas, A., **Trabajo y relaciones laborales en la España contemporánea**, 2001,

Moreno Fernández, José Ramón; Gómez Urdáñez, Gracia; Galán García, Agustín, **Materiales para la Historia de las Relaciones Laborales**, 2003,

Judt, Tony, **Pensar el siglo XX**, 2012,

Judt, Tony, **Postguerra. Una historia de Europa desde 1945**, 2012,

Lewin, Moshe, **El siglo soviético**, 2006,

Huff, Darrell, **Cómo mentir con estadísticas**, 2011,

Hobson, John M., **Los orígenes orientales de la civilización occidental**, 2006,

Osborne, Roger, **Civilización. Una historia crítica del mundo occidental**, 2007,

Hobsbawm, Eric J., **Industria e Imperio. Historia de Gran Bretaña desde 1750 hasta nuestros días**, 2001,

Nadal, Jordi, **El fracaso de la revolución industrial en España (1814-1913)**, 2009,

Fernández Prieto, Lourenzo, **Labregos con ciencia: Estado, sociedade e innovación tecnolóxica na agricultura galega (1850-1939)**, 1992,
Souto González, Xosé M., **Vigo: cen anos de historia urbana (1880-1980)**, 1990,
Cabo Villaverde, Miguel, **O agrarismo**, 1998,
Pereira, Dionisio, **Os conquistadores modernos. Movemento obreiro na Galicia de anteguerra**, 1992,
Domínguez Almansa, Andrés, **Historia social do deporte en Galicia**, 2009,
Revista Española de Investigaciones Sociológicas (REIS), **Artículos relacionados con la evolución de las relaciones laborales**,
Cuadernos de Relaciones Laborales, **Artículos relacionados**,
Beberly y Silver, J., **Fuerzas de trabajo. Los movimientos obreros y la globalización desde 1870**, 2005,
Hobsbawn, Eric, **La era del capital (1848-1875)**, 2001,
Hobsbawm, Eric J., **La era del imperio (1875-1914)**, 2001,
Hobsbawm, Eric J., **La era de la revolución (1789-1848)**, 2001,
Hobsbawm, Eric J., **Historia del siglo XX**, 2000,
Purcalla Bonilla, Miguel Ángel, **El trabajo globalizado. Realidades y propuestas**, 2009,
Thompson, E. P., **La formación de la clase obrera en Inglaterra**, 2012,
Van der Linden, M., **Historia transnacional del trabajo**, 2006,
Coriat, B., **El taller y el cronómetro**, 1982,
Coriat, B., **El taller y el robot**, 1993,
Herrero M., **Sociedad del trabajo y sociedad del conocimiento en la era de la Globalización**, 2003,
Baglioni, G. Crouch, C., **Las relaciones laborales en Europa**, 1992,
Baldwin, P., **La política de solidaridad social. Bases sociales del Estado de Bienestar europeo (1875-1975)**, 1992,
Carmona Badia, Xán, **El empeño industrial de Galicia**, 2005,

Os cinco primeiros libros citados son a bibliografía básica que o alumno deberá consultar. Os libros restantes son bibliografía complementaria para cuestións específicas que serán indicadas nas clases.

## Recomendacións

### Outros comentarios

(1) A plataforma TEMA-FAITIC, o e-mail, e as titorías son recursos que o alumnado debe utilizar para acadar una organización mais axeitada e constante do seu traballo. É responsabilidade do alumnado consultar os materiais e as novidades a través da plataforma FAITIC e estar atento das datas das diversas probas de Avaliación.

(2) A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo (individual ou en equipo), ou en calquera exame suporá un cero nesa proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o alumnado da súa responsabilidade neste aspecto.

(3) A avaliación terá sempre en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas, senón tamén a súa corrección lingüística (oral ou escrita).

(4) Valorase moi positivamente a participación activa nas clases, a presentación de iniciativas e a capacidade para traballar en equipo.

(5) Recoméndase vivamente o uso dos numerosos e valiosos recursos a disposición do alumnado nas bibliotecas da Uvigo.

| DATOS IDENTIFICATIVOS | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **Dereito: Dereito constitucional** | | | | |
| Materia | Dereito: Dereito constitucional | | | |
| Código | V08G211V01201 | | | |
| Titulación | Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos | | | |
| Descritores | Creditos ECTS | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
| | 6 | FB | 1 | 2c |
| Lingua de impartición | Castelán | | | |
| Departamento | Dereito público | | | |
| Coordinador/a | Montesinos Padilla, Carmen | | | |
| Profesorado | Jiménez Alemán, Ángel Aday<br>Montesinos Padilla, Carmen | | | |
| Correo-e | carmenmnt@gmail.com | | | |
| Web | | | | |
| Descrición xeral | O estudo desta materia permitirá ao estudante coñecer mellor a súa condición de cidadán europeo e, sobre todo, ampliará a súa comprensión da dimensión xurídica da Unión Europea. Isto último permitiralle constatar a importancia que pode alcanzar o dereito nos procesos de integración. | | | |

| Competencias | |
|---|---|
| Código | |
| A2 | Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo. |
| A3 | Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética. |
| A4 | Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado. |
| A5 | Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. |
| B1 | Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional |
| B2 | Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad |
| B3 | Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional |
| B5 | Capacidad para desarrollar su actividad profesional conforme a los derechos fundamentales y al código deontológico profesional |
| C2 | Comprender la Organización del Estado y de las Instituciones y Organizaciones internacionales con competencias constitucionales, para la correcta interpretación de su funcionamiento y de la aplicación de las normas que afecten a las relaciones laborales |
| D4 | Capacidad de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad |
| D5 | Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados de la realidad en relación con su significado y relacionarlos con las distintas ramas del ordenamiento jurídico |

| Resultados de aprendizaxe | |
|---|---|
| Resultados previstos na materia | Resultados de Formación e Aprendizaxe |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais | A2<br>A3 | B1<br>B2 | C2 | D4<br>D5 |
| Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico | A4<br>A5 | B3<br>B5 | | |
| Coñecer os principios e valores constitucionais | | | | |
| Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual | | | | |
| Coñecer estrutúralas socio-políticas do ámbito nacional e internacional | | | | |
| Ser capaz de argumentar xuridicamente | | | | |
| Ser capaz de manexar fontes xurídicas | | | | |
| Ser capaz de manexar a oratoria xurídica | | | | |
| Ser capaz de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito | | | | |
| Capacidade de síntese e análise | A4<br>A5 | B1<br>B2 | | D4<br>D5 |
| Capacidade de aprender | | B3<br>B5 | | |
| Capacidade de xestión da información | | | | |
| Capacidade para organizar e planificar | | | | |
| Resolver problemas de forma efectiva | | | | |
| Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo | | | | |
| Traballar de forma *colaborativa | | | | |
| Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional | | | | |
| Comunicarse de maneira efectiva nunha contorna de traballo | | | | |
| Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada | | | | |

| **Contidos** | |
|---|---|
| Tema | |
| Tema 1. O Estado e o seu Ordenamento xurídico | 1. Concepto, elementos e formas de Estado<br>2. Orixes e transformacións do *Constitucionalismo<br>3. Elaboración e aprobación da Constitución española de 1978. Características da súa estrutura constitucional |
| Tema 2. Organización do Estado: Institucións, as súas funcións, competencia e relacións | 1. Xefatura do Estado<br>2. Cortes Xerais<br>3. Goberno e Administración<br>4. Poder Xudicial<br>5. Tribunal Constitucional |
| Tema 3. A produción normativa no Ordenamento Xurídico español | 1. Valor normativo da CE 1978<br>2. Constitución e Ordenamento Xurídico<br>3. Fontes do Dereito: Tratados Internacionais; Dereito da Unión europea; A lei e tipos de Leis; Estatutos de autonomía; normas con rango de Lei; outras fontes do Dereito |
| Tema 4.Principios constitucionais da intervención do Estado nos procesos económicos e sociais | 1. A iniciativa pública na actividade económica<br>2.A potestade tributaria<br>3. Os Orzamentos Xerais do Estado<br>4. O principio de estabilidade orzamentaria |
| Tema 5. Os Tratados Internacionais: a produción normativa no ámbito internacional e a súa integración no Ordenamento xurídico español | 1. As relacións entre Dereito Internacional e Dereito interno<br>2. O Dereito Internacional xeral como fonte do Dereito español<br>3. O Dereito Internacional Convencional como fonte do Dereito español |
| Tema 6. As organizacións e Institucións internacionais con competencias constitucionais | 1. A Unión Europea<br>2.O Consello de Europa e o Tribunal Europeo de Dereitos Humanos<br>3. Outras institucións e órganos |

| **Planificación** | | | |
|---|---|---|---|
| | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Traballos de aula | 15 | 26 | 41 |
| Sesión maxistral | 36 | 60 | 96 |
| Probas de resposta longa, de desenvolvemento | 3 | 0 | 3 |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | 0 | 10 | 10 |

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

**Metodoloxía docente**

| | Descrición |
|---|---|
| Traballos de aula | Os traballos da aula centraranse na realización de diversas actividades onde o principal *progatonista é o alumno. As actividades consisten basicamente, na resolución de casos prácticos así como a exposición de traballos na aula |
| Sesión maxistral | Nas sesións maxistrais presentarase e explicará ao alumno os aspectos principais da disciplina |

**Atención personalizada**

| Metodoloxías | Descrición |
|---|---|
| Sesión maxistral | Atenderanse e resolverán as dúbidas expostas polo alumnado en relación cos contidos da materia impartidos durante as sesións maxistrais. |
| Traballos de aula | Atenderanse e resolverán as dúbidas expostas polo alumnado con motivo da realización dos traballos de aula obxecto da avaliación continua. |

**Avaliación**

| | Descrición | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Probas de resposta longa, de desenvolvemento | Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados mediante unha proba escrita na que se exporán cuestións de desenvolvemento.<br>As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o Curso 2016-2017 | 80 | A2<br>A3<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B3<br>B5 | C2 | D4<br>D5 |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | O traballo de aula desenvolvida nos seminarios e clases prácticas avaliarase tanto a través de exposicións do alumnado como da entrega por escrito dos exercicios prácticos. | 20 | A2<br>A3<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B3<br>B5 | C2 | D4<br>D5 |

**Outros comentarios sobre a Avaliación**

Será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de resposta longa.Aqueles/*as alumnos/*as que, por circunstancias persoais ou profesionais, non poidan participar *presencialmente&*nbsp;no curso poderán presentar por escrito os diferentes traballos realizados ao mesmo tempo que os asistentes, que suporá un 20% da avaliación final. A proba de resposta longa suporá o 80% da avaliación final.Aqueles/*as alumnos/*as que non poidan participar no desenvolvemento do curso de maneira presencial terán unha avaliación final que implicará o desenvolvemento por escrito de preguntas longas do programa, que suporán o 80% da avaliación, e a resolución dun suposto práctico, que suporá o 20% da avaliación.O alumnado gozará de atención personalizada nas *tutorías individualizadas nos días e as horas establecidas, que se darán a coñecer ao alumnado ao comezo do período lectivo.Na segunda convocatoria diferenciaranse as seguintes modalidades:a) Os/os alumnos/*as presenciais serán avaliados daquela parte da programación docente que non superasen durante o curso.*b)&*nbsp;Os/os alumnos/*as&*nbsp;que se presentasen á avaliación final e non a superasen, deberán repetir esa mesma modalidade de avaliación na súa totalidade.Convocatoria fin de carreiraA avaliación constará de preguntas de resposta longa e do desenvolvemento dun caso práctico.

**Bibliografía. Fontes de información**


Rodríguez-Zapata, Jorge, **Teoría y práctica del derecho constitucional**, 3ª,

Molas, Isidre, **Derecho constitucional**, 2ª,

Kelsen, Hans, **Teoría General del Derecho y del Estado**,

Schmitt, Carl, **Teoría de la Constitución**,

Alzaga Villaamil, Óscar (dir), **Comentarios a la Constitución española de 1978**,

Mosca, Gaetano, **Derecho constitucional**,

Mortati, Costantino, **La Constitución en sentido material**,

Bergareche Gros, Almudena, **El Concepto de Constitución Interna en la Restauración española**,

Bergareche Gros, Almudena, **La costituzione in senso materiale : limportanza della realtà dellorganizzazione , La costituzione materiale : percorsi culturali e attualità di un'idea / a cura di Alessandro Catelan, 2001**,

López Guerra, Luis et al., **Derecho Constitucional**, 9ª,

Ferres Combla, Victor, **The Constitution of Spain: A Contextual Analysis**,

Aguilera Vaqués, Mar y Serra Cristóbal, Rosario, **Rights and Freedoms in the Spanish Constitution**,

O Manual recomendado para a materia é o  de Jorge Rodríguez-Zapata. Pode tamén utilizarse o  de Isidre Molas e o de Luís López Guerra et alter.

O resto da bibliografía son ou referencias clásicas ou textos complementarios para o estudo da materia. Igualmente inclúense textos legais imprescindibles e unha útil base de datos.

## Recomendacións

### Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Teoría do dereito/V08G211V01101

### Outros comentarios

Durante o curso 2016/2017 implantarase un grupo de docencia en inglés. A guía docente é común para este grupo, coa recomendación de bibliografía en inglés. Ao comezo do curso facilitarase ao alumnado o cronograma co contido, actividades e lecturas detalladas en inglés.

| DATOS IDENTIFICATIVOS | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **Empresa: Organización da empresa** | | | | |
| Materia | Empresa: Organización da empresa | | | |
| Código | V08G211V01202 | | | |
| Titulación | Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos | | | |
| Descritores | Creditos ECTS | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
| | 6 | FB | 1 | 2c |
| Lingua de impartición | Castelán | | | |
| Departamento | Organización de empresas e márketing | | | |
| Coordinador/a | Caballero Fernández, Gloria | | | |
| Profesorado | Caballero Fernández, Gloria | | | |
| Correo-e | gloriacf@uvigo.es | | | |
| Web | | | | |
| Descrición xeral | O obxectivo desta materia é o de obter uns coñecementos básicos da empresa e do seu funcinamento. Dentro do funcionamento da empresa, o alumnado deberá ser quen de identificar as áreas funcionais (produción, marketing e finanzas) e saber as súas características. | | | |

| Competencias | |
|---|---|
| Código | |
| A5 | Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. |
| B1 | Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional |
| B2 | Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad |
| B3 | Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional |
| C16 | Conocer técnicas y procedimientos de organización de una empresa |
| D1 | Capacidad de análisis y síntesis para la elaboración y defensa de argumentos, así como, organización, planificación y utilización del tiempo ante situaciones de presión |
| D3 | Capacidad para la toma de decisiones de forma autónoma e independiente de liderazgo y capacidad para el trabajo cooperativo en equipo, como habilidades en las relaciones interpersonales que favorezcan la eficacia interpersonal |
| D4 | Capacidad de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad |

| Resultados de aprendizaxe | | | |
|---|---|---|---|
| Resultados previstos na materia | Resultados de Formación e Aprendizaxe | | |
| Ser quen de dirixir grupos de persoas | B2 | | D3<br>D4 |
| Ter capacidade para xestionar a información | A5 | | |
| Ter capacidade para traballar individualmente e en equipo | B1<br>B2<br>B3 | | D1<br>D3 |
| Ter capacidade para determinar e ofrecer unha solución os problemas da empresa nos ámbitos de traballo de producción, marketing e finanzas | | C16 | D1<br>D3<br>D4 |

| Contidos | |
|---|---|
| Tema | |
| Tema 1: Coñecemento do concepto e evolución da empresa e do empresario dentro da función económica xeral. | Concepto de empresa, a empresa como sistema, os elementos da empresa e teorías do empresario e da empresa |
| Tema 2: Tipos de empresa por dimensión, capital, finalidade e por forma xurídica | Tipos de empresa segundo criterios económicos (dimensión e actividade) e segundo criterios xurídicos (forma xurídica e propiedade) |
| Tema 3: Modelos de organización dentro da empresa | Organización, división do traballo, decisións, motivación, etc. |
| Tema 4: Coñecemento das actividades dentro da zona de produción | Formas de organización da produción, calidade, custos, produtividade, xestión de stocks, función loxística, etc. |

| | |
|---|---|
| Tema 5: Coñecemento das actividades dentro da área de comercio e do marketing | Prezo, promoción e publicidade; distribución e canle; produto e marca, entre outros. |
| Tema 6: Coñecemento das actividades e dos elementos de decisión dentro da esfera económica financeira da empresa | Ratios, balances, formas de financiamento interno e externo da empresa, bolsa de valores, análise custo-beneficio dos investimentos, etc. |

**Planificación**

| | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|---|---|---|---|
| Sesión maxistral | 36 | 40 | 76 |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | 15 | 57 | 72 |
| Probas de tipo test | 2 | 0 | 2 |

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

**Metodoloxía docente**

| | Descrición |
|---|---|
| Sesión maxistral | A sesión maxistral divídese en dúas tarefas:<br>1.Exposición, por parte do profesor, dos contidos teóricos (36 horas).<br>2. O traballo autónomo do alumno para a preparación das clases teóricas (40 horas). |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | A resolución de problemas e/ou exercicios divídese en dous:<br>1. A formulación e resolución de supostos prácticos relacionados cos contidos teóricos (clases prácticas: 15 horas).<br>2. O estudo e resolución dos exercicios e casos prácticos polo alumno de xeito autónomo (57 horas). |

**Atención personalizada**

| Metodoloxías | Descrición |
|---|---|
| Sesión maxistral | Resolveranse as dúbidas dos contidos teóricos expostos na lección maxistral, ademais dos exercicios prácticos. |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | Resolveranse as dúbidas dos contidos teóricos expostos na lección maxistral, ademais dos exercicios prácticos. |

**Avaliación**

| | Descrición | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe | |
|---|---|---|---|---|
| Sesión maxistral | Asistencia e participación á exposición dos contidos teóricos da materia | 10 | | |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | Asistencia e participación/entrega na resolución de problemas, casos prácticos e/ou exercicios nas clases prácticas | 10 | B1<br>B2<br>B3 | D1<br>D3<br>D4 |
| Probas de tipo test | Preguntas de test multiresposta que non restan | 80 | A5 | C16 |

**Outros comentarios sobre a Avaliación**

1. A puntuación obtida pola asistencia e participación, tanto á lección maxistral como ás clases prácticas, será válida só nas convocatorias do ano académico no que se alcanzou a mesma (sexa convocatoria común ou ben de fin de carreira).

2. O tipo de exame para os alumnos que se atopen na convocatoria de fin de carreira será similar os demais alumnos (apartado "recomendacións")

Este apartado complétase co apartado de Recomendacións.

As datas de exame apróbaas a Xunta de Facultade e publícanse na web da Facultade

**Bibliografía. Fontes de información**


MIRANDA GONZÁLEZ, F.C. et al., **Bibliografía básica: Manual de Dirección de Operaciones**, Madrid: Thomson, 2005,

KOTLER, P, et al., **Bibliografía básica:Fundamentos de marketing**, Mexico, D.F. : Pearson Educación, 2008, 9ª ed.,

KEOWN, A, et al., **Bibliografía básica:Introducción a las finanzas. La práctica y la lógica de la dirección financiera,**, Madrid: Prentice Hall,1999. 2ª ed.,

DOMINGUEZ MACHUCA, J.A., **Bibliografía complementaria:Dirección de operaciones.**, Madrid: Mc Graw-Hill, 1994.,

BUENO CAMPOS, E. et al., **Bibliografía complementaria: Economía de la empresa. Análisis de las decisiones empresariales.**, Madrid: Pirámide, 1996.,

BUENO CAMPOS, E., **Bibliografía básica: Curso básico de economía de la empresa un enfoque de organización.**, Madrid: Pirámide, 2005. 4ª ed.,

AGUIRRE SADABA, A., **Bibliografía complementaria:Fundamentos de economía y administración de empresa**, Madrid: Pirámide, 1995.,

PIÑEIRO, et al., **Bibliografia básica: Introducción a la economía de la empresa: una visión teórico-práctica**, Madrid: Delta, 2010,

**Recomendacións**

**Materias que continúan o temario**

Dirección e xestión de recursos humanos II: Dimensión empresarial/V08G210V01503

**Outros comentarios**

1. La puntuación obtenida por la asistencia, participación y entrega de ejercicios, exige además el correcto comportamiento del alumno en el aula. En el examen final para estos alumnos que consiguieron la puntuación de la asistencia y/o participación en las clases tanto de lección magistral cómo en las clases prácticas, se exigirá una puntuación mínima para poder aprobar la materia
2. Los alumnos que no asistan a las clases magistrales y/o las clases prácticas -y por lo tanto no alcancen la puntuación correspondiente en estas-, harán un examen más amplio -preguntas añadidas al examen general- que aquellos que asistieron. Por lo tanto, con este examen ampliado podrán alcanzar la puntuación de un 10.
3. La prueba de valoración de tipo test, podrá llevar añadido algún ejercicio práctico en el caso que el profesor de la materia lo considere necesario.

| DATOS IDENTIFICATIVOS | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **Psicoloxía: Psicoloxía** | | | | |
| Materia | Psicoloxía: Psicoloxía | | | |
| Código | V08G211V01203 | | | |
| Titulación | Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos | | | |
| Descritores | Creditos ECTS | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
| | 6 | FB | 1 | 2c |
| Lingua de impartición | Castelán | | | |
| Departamento | Análise e intervención psicosocioeducativa | | | |
| Coordinador/a | Domínguez Rubira, María Carmen | | | |
| Profesorado | Domínguez Rubira, María Carmen | | | |
| Correo-e | carmenrubira@uvigo.es | | | |
| Web | | | | |
| Descrición xeral | Esta asignatura proporciona unha perspectiva da organización como un sistema social tendo en conta os factores materiais, temporais e sociais que tamén lle afectan. Así mesmo esta materia estuda a importancia dos aspectos psicosociais como a motivación, a satisfacción, o manexo do poder e a comunicación que influen no comportamento laboral. | | | |

| Competencias | |
|---|---|
| Código | |
| A2 | Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo. |
| A4 | Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado. |
| A5 | Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. |
| B1 | Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional |
| B2 | Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad |
| B3 | Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional |
| B4 | Capacidad para el aprendizaje continuo de nuevas tecnologías aplicables al ejercicio profesional |
| B5 | Capacidad para desarrollar su actividad profesional conforme a los derechos fundamentales y al código deontológico profesional |
| C22 | Ser capaz de comprender la relación entre los procesos psicosociales y la dinámica de las relaciones laborales |
| D4 | Capacidad de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad |

| Resultados de aprendizaxe | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Resultados previstos na materia | Resultados de Formación e Aprendizaxe | | | |
| O alumno interpreta os feitos que acontecen nas organizacións e comprende que nas relacións laborais hai procesos psicolóxicos e sociais implicados | A2<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B3<br>B4<br>B5 | C22 | D4 |

| Contidos | |
|---|---|
| Tema | |
| Tema 1: Aproximación á Psicoloxía do traballo. | Definición de psicoloxía e campos de especialización.Principios da psicoloxía do traballo. Breve desarrollo histórico. Principais areas de investigación. |
| Tema 2:: Factores psicosociais que influen na conducta e nas relacions humans no traballo. | Intelixencia y personalidade. Actitudes. Estereotipos. Conformismo. Percepción. O funcionamento dos grupos humans. |

| | |
|---|---|
| Tema 3: Factores do contexto do traballador: Condicions de traballo, cultura organizacional e clima laboral | O concepto de condicions de traballo. As Condicions ambientais de traballo. O estrés no traballo. Mobbing. Burnout. Concepto de cultura organizacional, características e dimensions culturais das organizacions. Concepto de clima laboral. Componentes do clima laboral e consecuencias do mesmo. |
| Tema 4: Motivación laboral e satisfacción no traballo | Introducción ao estudo da motivación human. Concepto de motivación laboral. Principales enfoques teóricos. Concepto de satisfación laboral. Componentes da mesma. Medida da satisfacción. Relación con outras variables. |
| Tema 5: Organización do traballo nos seus aspectos materiais, temporais e sociais. | Tareas, postos e funcions. Tempo biolóxico, psicolóxico e social. Horarios de traballo. Roles no traballo. |
| Tema 6: O Conflicto nas organizacions. | Análisis do poder. Proceso de conflicto nas organizacions. Xestión eficaz do conflicto. Dinámica do conflicto. |
| Tema 7: A Negociación | Definición de negociación.Estilos de negociación. Estratexias e tácticas de negociación. A comunicación entre os negociadores. |

## Planificación

| | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|---|---|---|---|
| Sesión maxistral | 36 | 0 | 36 |
| Traballos tutelados | 7.5 | 48 | 55.5 |
| Estudo de casos/análises de situacións | 7.5 | 48 | 55.5 |
| Probas de tipo test | 0 | 3 | 3 |

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

| | Descrición |
|---|---|
| Sesión maxistral | Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. |
| Traballos tutelados | O estudante, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigaciónes, memorias, ensaios, resumeness de lecturas, conferencias, etc. |
| Estudo de casos/análises de situacións | Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adiestrarse en procedementos alternativos de solución. |

## Atención personalizada

| Metodoloxías | Descrición |
|---|---|
| Traballos tutelados | O estudante, de manera individual o en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia o prepara seminarios, investigacions, memorias, ensaios, resúmenes de lecturas, conferencias, etc. Xeneralmente tratase de unha actividade autónoma dos estudiantes que incluie a búsqueda e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción... |

## Avaliación

| | Descrición | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Traballos tutelados | O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.<br>Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita | 15 | A2<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B3<br>B4<br>B5 | C22 | D4 |
| Estudo de casos/análises de situacións | Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo,xerar hipótesis, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. | 15 | A2<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B3<br>B4<br>B5 | C22 | D4 |
| Probas de tipo test | Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. | 70 | A5 | B3 | C22 | |

## Outros comentarios sobre a Avaliación

Para a segunda convocatoria haberá un examen tipo test das mesmas características que na primeira. Conservarase a cualificación obtida na avaliación continua(30%).

Se debe alcanzar unha calificación mínima de 4 na proba test final para que se poda ter en conta a calificación obtida nas demais traballos do cuadrimestr.e

Para aquellos alumnos que no houbesen realizado a avaliación contínua o examen constará  dun maior número de preguntas, de tipo test e de desarrollar que constituirá o 100% da nota.

A nota acadada na avaliacion continua manterase para o curso seguinte.

Para a convocatoria de Fin de Carreira haberá un examen final  de toda a asignatura que constituirá o 100% da nota final.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de facultade para o curso 2016-2017

**Bibliografía. Fontes de información**


Peiró e Prieto, **Tratado de Psicología del trabajo. Bibliografía básica**, Última edición.,

J.W. Newstrom, **Comportamento humano en el trabajo.Bibliografia básica**, Última edición,

Peiró y Ramos, **Intervención psicosocial en las organizaciones. Bibliografía básica.**, Última edición.,

Alcover de la Hera,C, **Introducción a la Psicología do trabajo. Bibliografía básica.**, 1ªedición,

Muchinsky, P.M, **Psicología aplicada al trabajo. B. Básica.**, última edición,

Guillén Gestoso y Pirri, **Psicoloxga del Trabajo: Gestión de los recursos humanos. Skill management B. Básica.**, Última edición.,

Kenneth W. Thoma, **La motivación intrínseca en el trabajo. Bibliografía Complementaria**, Última edición,

Gibson, J; Ivancevich, J y Donnell, **Lss organizaciones. Bibliografía Complementaria**, Última edición,

Ovejero Bernal, A, **Técnicas de negociación: cómo negociar eficaz y exitosamente, Bibliografía Complementaria**, Última edición,

H. Andrade, **Comunicación organizacional interna: proceso, disciplina y técnica. Bibliografía Complementaria**, Última edición,


**Recomendacións**

**Materias que continúan o temario**

Psicoloxía do traballo/V08G211V01304
Recursos humanos I/V08G211V01405

**Materias que se recomenda cursar simultaneamente**

Socioloxía do traballo/V08G211V01305

**Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Socioloxía: Introdución á socioloxía das relacións laborais/V08G211V01103

**Outros comentarios**

| DATOS IDENTIFICATIVOS | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **Economía: Economía española** | | | | |
| Materia | Economía: Economía española | | | |
| Código | V08G211V01204 | | | |
| Titulación | Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos | | | |
| Descritores | Creditos ECTS | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
| | 6 | FB | 1 | 2c |
| Lingua de impartición | Castelán<br>Galego | | | |
| Departamento | Economía aplicada | | | |
| Coordinador/a | Padín Fabeiro, María Carmen | | | |
| Profesorado | Padín Fabeiro, María Carmen | | | |
| Correo-e | padin@uvigo.es | | | |
| Web | | | | |
| Descrición xeral | Conquerir coñecementos da vida económica española que permitirá ter unha idea do estado do mundo económico español para axudar a comprender a situacion económico-social de España. | | | |

| Competencias | |
|---|---|
| Código | |
| A2 | Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo. |
| A4 | Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado. |
| A5 | Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. |
| B1 | Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional |
| B2 | Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad |
| B3 | Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional |
| B4 | Capacidad para el aprendizaje continuo de nuevas tecnologías aplicables al ejercicio profesional |
| B5 | Capacidad para desarrollar su actividad profesional conforme a los derechos fundamentales y al código deontológico profesional |
| C24 | Interpretar magnitudes macroeconómicas básicas para tomar decisiones en el ámbito de la economía española |
| D4 | Capacidad de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad |

| Resultados de aprendizaxe | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Resultados previstos na materia | Resultados de Formación e Aprendizaxe | | | |
| O alumno interpreta a realidade da economía española e ten teñe capacidade para elaborar xuicios críticos | A2<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B3<br>B4<br>B5 | C24 | D4 |

| Contidos | |
|---|---|
| Tema | |
| Tema, 1.- Recursos humans e demografía | Recursos humans e demografía |
| Tema, 2.- Recursos Materiais | Recursos materiais |
| Tema, 3.- Mercado do traballo | Estudo do mercado do traballo |
| Tema 4. Distribución da renta | Tipos |
| Tema 5.- Mercado financieiro | Estudo do mercado financeiro |
| Tema 6.- Sector agrario | Sector agrario |
| Tema 7. Sector Industrial | Sector industrial |
| Tema 8.- Sector Enerxético | Sector Enerxético |
| Tema 9.- Sector Servizos | Sector Servizos |
| Tema 10.- Sector Exterior | Sector Exterior |

| | |
|---|---|
| Tema 11.- Sector Público | Sector Público |
| Tema 12.- Presupostos Xerais do Estado | Presupostos |
| Tema 13.- Crise e fractura social | Crise e fractura social |

**Planificación**

| | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|---|---|---|---|
| Estudo de casos/análises de situacións | 15 | 15 | 30 |
| Sesión maxistral | 36 | 36 | 72 |
| Outras | 3.5 | 44.5 | 48 |

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

**Metodoloxía docente**

| | Descrición |
|---|---|
| Estudo de casos/análises de situacións | Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. |
| Sesión maxistral | Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. |

**Atención personalizada**

| **Metodoloxías** | **Descrición** |
|---|---|
| Estudo de casos/análises de situacións | Para o seguimento da materia o alumno deberá realizar análise de casos propostos na aula e presentalo, tanto de forma escrita como oral. |

**Avaliación**

| | Descrición | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Outras | Avaliación continua a través da plataforma virtual FAITIC: durante o curso e a través da plataforma FAITIC o profesor propondrá aos alumnos a realización de distintos traballos, exercicios e prácticas que correxirá posterioremente. A superación da avaliación continua exonerará aos alumnos da realización do examen final, agás que desexen mellorar a súa calificación. O examen final consistira en 10 preguntas tipo test, exercicios, e/ou un comentario | 100 | A2<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B3<br>B4<br>B5 | C24 | D4 |

**Outros comentarios sobre a Avaliación**

Na convocatoria do mes de xullo, manteranse as cualificacións obtidas na avaliación continua.

AVALIACIÓN FINAL: os alumnos que non seguiron ou non superaron a avaliación continua teñen dereito a exame teórico-práctico no que se avaliaron as competencias globais da materia e co que poden alcanzar o 100% da cualificaciónFIN DE CARREIRA: exame teórico-práctico no que se avaliarán as competencias globais da materia e co que poden alcanzar o 100% da cualificación.As datas dos exames apróbaas a Xunta de Facultade e publícanse na páxina web da Facultade

**Bibliografía. Fontes de información**


Garcia Delgado,J.L., **Leciones de Economia Española**, Pirámide.2008,

Martín, C., **España en la Nueva Europa**, Alianza Editorial.2006,

Buesa, M., **Economía Industrial de España**, Civitas.2007,

Xose Carlos Arias y G. CABALLERO, **Economía Española la retorica de las reformas**, ct 2013,

Jose Manuel Cruz, **Economía Española. Estructura y ...**, ct 2007,

Juan Torres, **¿Por qué se cayó todo y no se ha hundido nada ?**, Sequitur 2010,


**Recomendacións**

**Materias que continúan o temario**

Técnicas de investigación social/V08G211V01404

**Materias que se recomenda cursar simultaneamente**

Empresa: Fundamentos básicos de contabilidade da empresa/V08G211V01205
Empresa: Organización da empresa/V08G211V01202

**Materias que se recomenda ter cursado previamente**

**Outros comentarios**

Para fomentar o aprendizaxe autónomo dos participantes ofertaranse actividades (lecturas, visionados de material ou exercicios) que asenten ou amplíen os coñecementos e destrezas traballados nas sesións de aula.
Estas actividades se ofertan a través da plataforma FAITIC e programaranse dunha forma secuenciada ao longo de todo o cuadrimestre, non precisarán presencialidade e deberán ser executadas de xeito autónomo polos estudantes.
Con elo se pretende reforzar a competencia de capacidad para o aprendizaxe continuado e autónomo que permita a actualización de coñecementos.

| DATOS IDENTIFICATIVOS | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **Empresa: Fundamentos básicos de contabilidade da empresa** | | | | |
| Materia | Empresa: Fundamentos básicos de contabilidade da empresa | | | |
| Código | V08G211V01205 | | | |
| Titulación | Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos | | | |
| Descritores | Creditos ECTS | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
| | 6 | FB | 1 | 2c |
| Lingua de impartición | Castelán<br>Galego | | | |
| Departamento | Economía financeira e contabilidade | | | |
| Coordinador/a | Orge Miguez, Jose Carlos | | | |
| Profesorado | Orge Miguez, Jose Carlos | | | |
| Correo-e | jcorge@uvigo.es | | | |
| Web | | | | |
| Descrición xeral | Coñecementos básicos sobre a materia contable | | | |

| Competencias | |
|---|---|
| Código | |
| A2 | Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo. |
| A4 | Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado. |
| A5 | Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. |
| B1 | Capacidad para buscar, analizar y sintetizar información para construir argumentos y emitir juicios en diferentes ámbitos de actuación profesional |
| B2 | Capacidad para comunicar y defender de forma oral y escrita asuntos o temas relacionados con su especialidad |
| B3 | Capacidad para el aprendizaje continuado y autónomo que permita la actualización de conocimientos en el ejercicio de su actividad profesional |
| B4 | Capacidad para el aprendizaje continuo de nuevas tecnologías aplicables al ejercicio profesional |
| B5 | Capacidad para desarrollar su actividad profesional conforme a los derechos fundamentales y al código deontológico profesional |
| C26 | Interpretar información económica, procesarla y transmitirla mediante informes específicos |
| D4 | Capacidad de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad |

| Resultados de aprendizaxe | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Resultados previstos na materia | Resultados de Formación e Aprendizaxe | | | |
| Capacidade de administrar a información | A4 | B1 | C26 | |
| Capacidade de análise e síntese | A2<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B3<br>B4<br>B5 | C26 | D4 |
| Traballar individualmente e en equipo | A4<br>A5 | B1 | C26 | |
| Aprender autonomamente | | B2 | | |
| Saber adaptarse ás novas situacións | | | C26 | |
| Capacidade de organización e planificación | A2<br>A4 | B1 | C26 | |
| Resolver problemas de forma efectiva | | | C26 | |
| Saber tomar decisións | | | C26 | |
| Comunicarse de forma efectiva nas relacións interpersoais | A4 | B2 | C26 | |
| Preocupación pola calidade | | | C26 | |

| | | |
|---|---|---|
| Gardar un comportamento ético como cidadán e como profesional | C26 | D4 |
| Capacidade para comprender as distintas vicisitudes empresariais e conectalas con aspectos sociolaborais | C26 | |

| **Contidos** | |
|---|---|
| Tema | |
| Tema 1 FUNDAMENTOS BÁSICOS DA CIENCIA CONTABLE | 1.1 Definición<br>1.2 A contabilidade como sistema de información<br>1.3 A riqueza e o patrimonio<br>1.4 Análise do Activo<br>1.4 Análise do Pasivo<br>1.5 O Balance de Situación |
| Tema 2 O MÉTODO CONTABLE | 2.1 O método contable<br>2.2 O feito contable<br>2.3 Teoría das contas<br>2.4 Método da partida doble<br>2.5 Leis de funcionamento das contas<br>2.6 Métodos para levar as contas de Balance |
| Tema 3: O PROCESO CONTABLE | 4.1 O exercicio contable<br>4.2 Cálculo do resultado: ingreso e gastos<br>4.3 Axustes e regularizacións<br>4.4 A apertura |
| Tema 4: EXISTENCIAS | 3.1 Método de compras e ventas<br>3.2 Contas a utilizar<br>3.3 Normas de valoración das operacións<br>3.4 Cálculo do marxen bruto<br>3.5 Métodos de valoración de existencias |
| Tema 5 A NORMALIZACIÓN E AS NORMAS CONTABLES EN ESPAÑA | 5.1 A normalización contable en España: o Plan Xeral de Contabilidade<br>5.2 Marco conceptual<br>5.3 Cuentas anuais e imaxen fiel<br>5.4 Requisitos da información contable<br>5.5 Principios contables<br>5.6 Criterios de rexistro<br>5.7 Criterios de valoración |

| **Planificación** | | | |
|---|---|---|---|
| | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
| Traballos de aula | 36 | 18 | 54 |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | 0 | 24 | 24 |
| Sesión maxistral | 15 | 0 | 15 |
| Traballos e proxectos | 0 | 30 | 30 |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | 2 | 25 | 27 |

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

| **Metodoloxía docente** | |
|---|---|
| | Descrición |
| Traballos de aula | O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | Exame final |
| Sesión maxistral | Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. |

| **Atención personalizada** | |
|---|---|
| **Metodoloxías** | **Descrición** |
| Traballos de aula | O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. |

| **Avaliación** | | | |
|---|---|---|---|
| | Descrición | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Traballos de aula | Asistencia e participación | 5 | A2<br>A4<br>A5 | | C26 | D4 |
| Sesión maxistral | Asistencia e participación | 5 | A2<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B3<br>B4<br>B5 | C26 | D4 |
| Traballos e proxectos | Traballos propostos polo profesor | 10 | A2<br>A4<br>A5 | B1<br>B2<br>B4<br>B5 | C26 | |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | Exame final | 80 | | B1<br>B3<br>B4<br>B5 | C26 | |

**Outros comentarios sobre a Avaliación**

Para que se poidan ponderar o resto das probas, é necesario acadar como mínimo un catro (4) no exame final.

Na segunda convocatoria (xullo) farase una proba práctica tipo examen final con o mesmo valor e conservaranse as restantes notas obtidas na primerira convocatoria (xuño).

Na convocatoria universal farase un examen que contará o 100% da cualificación.

Na  convocatoria FIN DE CARREIRA farase un examen que contará o 100% da cualificación.

Datas de exámenes: Son as aprobadas pola Xunta de Facultade e publicadas na web da Facultade

**Bibliografía. Fontes de información**

**Plan General de Contabilidad**, Ediciones Pirámide 8º Edición 2014,

Wanden-Berghe Lozano, José Luis, **Contabilidad finaciera**, Ediciones Pirámide edición 2011-12 2 volúmenes,

Carlos Mallo, **Contabilidad financiera**, Paraninfo 2008,

Pilar Yubero, **Contabilidad finaciera: Introducción**, CTO Editorial,

**Recomendacións**

**Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Empresa: Fundamentos básicos de contabilidade da empresa/V08G211V01205